

Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om studiestartsstöd med vissa redaktionella ändringar, lag om ändring i socialförsäkringsbalken, lag om ändring i inkomstskattelagen, lag om ändring i studiestödslagen och lag om ändring i lagen om särskild bestämmelse om bostadsbidrag.

De lagändringar som utskottet tillstyrker innebär att ett nytt studiestöd, studiestartsstöd, ska införas. Stödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet ska bestå av bidrag utan inslag av lån och utgöra ett komplement till studiemedelssystemet. Bestämmelserna ska i stor utsträckning överensstämma med reglerna för studiemedel. Stödet ska vara ett redskap som kommunerna kan använda inom ramen för deras befintliga uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning. Om kommunerna väljer att använda sig av stödet ska kommunerna ta fram riktlinjer för hur stödet ska användas i nära samarbete med Arbetsförmedlingen och efter synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen. Kommunen ska pröva och fatta beslut om vilka personer som uppfyller vissa av villkoren för stödet, och Centrala studiestödsnämnden (CSN) ska fatta beslut om övriga förutsättningar och betala ut stödet. Varje kommun som anmält intresse för att använda sig av stödet får en årlig resursram för studiestartsstödet, och stödet beviljas i mån av tillgängliga medel.

Vidare innebär lagändringarna att den befintliga möjligheten för studerande som går vidare till högskolestudier att skriva av studielån som tas i samband med behörighetsgivande studier ska avskaffas.

Lagen om studiestartsstöd och följdändringar i vissa lagar föreslås träda i kraft den 2 juli 2017. Reglerna om avskrivning av studielån för behörighetsgivande studier föreslås dock fortsätta gälla för studiemedel som lämnats för tid före den 1 januari 2018.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns sex reservationer (M, SD, C, V, L och KD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:158 Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd.
14 yrkanden i sex följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	7
Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd	7
Målgruppen för studiestartsstödet	14
Kommunernas rekryteringsarbete och resurser	18
Den närmare utformningen av studiestartsstödet	22
Avskrivningsmöjligheten för studielån	28
Reservationer	31
1. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (SD, C, KD)	31
2. Målgruppen för studiestartsstödet, punkt 2 (M)	31
3. Målgruppen för studiestartsstödet, punkt 2 (L)	32
4. Kommunernas rekryteringsarbete och resurser, punkt 3 (M)	33
5. Den närmare utformningen av studiestartsstödet, punkt 4 (V)	34
6. Avskrivningsmöjligheten för studielån, punkt 5 (SD)	35
Särskilda yttranden	36
1. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (SD)	36
2. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (C)	36
3. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (KD)	37
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	38
Propositionen	38
Följdmotionerna	38
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om studiestartsstöd med den ändringen att
  - ordet "anlutning" i 32 § första stycket ska bytas ut mot "anslutning",
  - ordet "lärosanstalts" i 32 § andra stycket ska bytas ut mot "läroanstalts",
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
4. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
5. lag om ändring i lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:158 punkterna 1–5 och avslår motionerna

2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 1,
2016/17:3688 av Fredrik Christensson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C) och
2016/17:3690 av Annika Eclund m.fl. (KD).

Reservation 1 (SD, C, KD)

2. Målgruppen för studiestartsstödet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3676 av Christer Nylander m.fl. (L) och
2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena
1–3.

Reservation 2 (M)

Reservation 3 (L)

3. Kommunernas rekryteringsarbete och resurser

Riksdagen avslår motion

2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena
4–6.

Reservation 4 (M)

4. Den närmare utformningen av studiestartsstödet

Riksdagen avslår motion

2016/17:3680 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Reservation 5 (V)

5. Avskrivningsmöjligheten för studielån

Riksdagen avslår motion

2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 6 (SD)

Stockholm den 18 maj 2017

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (L), Camilla Waltersson Grönvall (M), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Elisabet Knutsson (MP), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Roza Güclü Hedin (S), Maria Stockhaus (M), Fredrik Christensson (C) och Magnus Oscarsson (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:158 Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd och sex följdmotioner. De behandlade förslagen finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

Bakgrund

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har utarbetat promemorian Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd (U2016/02685/SF). Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen har bedömt att lagförslagen i propositionen endast i två avseenden berör sådan reglering som faller inom Lagrådets granskningsområde (19 kap. 15 § socialförsäkringsbalken och 11 kap. 34 § inkomstskattelagen [1999:1229]). Ändringarna i dessa bestämmelser är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om studiestartsstöd. Stödet syftar till att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår vidare att den befintliga möjligheten för studerande som går vidare till högskolestudier att skriva av studielån som tas i samband med behörighetsgivande studier ska avskaffas.

Lagen om studiestartsstöd och följdändringar i vissa lagar föreslås träda i kraft den 2 juli 2017. Reglerna om avskrivning av studielån för behörighetsgivande studier föreslås dock fortsätta gälla för studiemedel som lämnats för tid före den 1 januari 2018.

Utskottets överväganden

Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till en ny lag om studiestartsstöd med vissa redaktionella ändringar och följdändringar i vissa lagar. Studiestartsstödet införs för att öka rekryteringen till studier bland personer med kort utbildning och stort utbildningsbehov och som annars inte hade valt att studera. Stödet består av bidrag utan inslag av lån och utgör ett komplement till studiemedelssystemet.

Riksdagen antar även regeringens förslag om att avskaffa den befintliga möjligheten för studerande som går vidare till högskolestudier att skriva av studielån som tas i samband med behörighetsgivande studier.

Jämför reservation 1 (SD, C, KD) och särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C) och 3 (KD).

Propositionen

Ett nytt studiestartsstöd införs

Regeringen föreslår att ett nytt rekryterande studiestöd, studiestartsstöd, ska införas för att öka rekryteringen till studier bland personer med stort utbildningsbehov som annars inte hade valt att studera, i syfte att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Stödet ska enbart bestå av bidrag och lämnas i den mån det finns tillgång på medel.

Regelverket för studiestartsstödet ska så långt som möjligt ansluta till bestämmelserna för studiemedel. Bestämmelser om grundläggande mål och villkor för det nya stödet ska regleras i en ny lag. Regeringen föreslår även följdändringar i socialförsäkringsbalken, inkomstskattelagen (1999:1229), studiestödslagen (1999:1395) och lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. Ett nytt studiestöd bör i första hand bidra till att underlätta rekryteringen av personer med kort tidigare utbildning, som annars inte hade valt att studera och som behöver inleda sina studier på grundläggande eller gymnasial nivå. De som kommer att bli aktuella för stödet är personer som många gånger känner en oro för att ta lån. Denna oro kan dels bero på att individerna har en social bakgrund som innebär att det inte faller sig naturligt att skuldsätta sig för studier, dels på en osäkerhet kring den egna studieförmågan och de framtida utsikterna på arbetsmarknaden. I betänkandet

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå – en översyn för ökad individanpassning och effektivitet (SOU 2013:20) visades att tveksamheten att ta lån i många fall kan anses välgrundad eftersom oproportionellt många låntagare som tagit studielån för studier, på framför allt grundläggande nivå, får återbetalningsproblem. Nästan hälften av låntagarna får problem med att betala tillbaka sina lån, och dessa betalningsbekymmer består dessutom ofta under lång tid. Den främsta orsaken till problemen tycks vara att låntagarna har låga inkomster. För att studier ska bli ett mer gångbart alternativ för målgruppen bör därför det nya studiestödet endast bestå av bidrag, utan inslag av lån.

Regeringen anser att det finns flera skäl för att låta ett nytt studiestartsstöd följa samma grundläggande principer som gäller för studiemedlen. Ett viktigt skäl är att detta underlättar för studerande att övergå från studier med studiestartsstöd till studier med studiemedel. Med samma grundförutsättningar blir det enligt regeringen även enklare för den studerande att ”känna igen sig” i studiemedelssystemet vad gäller belopp, utbetalningar m.m. Att använda studiemedlens grunder bör även underlätta administrationen av de båda stöden.

Hur hög ska stödets nivå vara för att vara rekryterande?

Regeringen föreslår att studiestartsstödet storlek ska bestämmas i förhållande till studiernas omfattning. Studiestartsstöd ska vid heltidsstudier kunna lämnas som ett skattefritt bidrag om 4,75 procent av prisbasbeloppet per vecka, vilket för 2017 motsvarar 2 128 kronor per vecka eller 9 221 kronor per studiemånad. Vid studier på deltid ska beloppen svara mot studiernas andel av heltid. Med prisbasbelopp ska avses det prisbasbelopp som fastställs enligt socialförsäkringsbalken.

Studerande med barn ska också kunna få tilläggsbidrag. För varje barn ska högst ett tilläggsbidrag i form av studiestartsstöd motsvarande studiebidraget vid heltidsstudier enligt studiestödslagen kunna lämnas. Om båda vårdnadshavarna studerar ska vid beräkningen av tilläggsbidraget och vid fördelningen av tilläggsbidraget föreskrifter som meddelats med stöd av studiestödslagen också tillämpas när det gäller studiestartsstöd.

I inkomstskattelagen (1999:1229) ska en följdändring göras så att studiestartsstöd, i likhet med studiemedel, inte tas upp i inkomstslaget tjänst.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. För att stödet ska få avsedd effekt är det viktigt att nivån på stödet är tillräckligt rekryterande för målgruppen. Den föreslagna nivån på studiestartsstödet vid heltidsstudier uppgår för 2017 till 2 128 kronor per vecka, vilket motsvarar 8 512 kronor under fyra veckor eller 9 221 kronor per studiemånad. Regeringen konstaterar att denna nivå därmed ligger klart över den genomsnittliga ersättning som målgruppen för studiestartsstödet har i form av aktivitetsstöd. Regeringen bedömer därför att det är en bra nivå och att stödet därigenom bör få en rekryterande effekt. Nivån på

studiestartsstödet blir därmed också väsentligt högre än den högre bidragsnivån inom studiemedlet (7 180 kronor per studiemånad för 2017).

Stödet ska lämnas till personer med stort behov av utbildning på grundläggande och gymnasial nivå

Regeringen föreslår att studiestartsstödet ska få lämnas till den som har kort tidigare utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Vidare föreslår regeringen att en upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela föreskrifter om vid vilka läroanstalter och utbildningar studerande kan få studiestartsstöd tas in i lagen om studiestartsstöd.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. Med kort utbildning avses en tidigare utbildning på högst gymnasial nivå. I första hand innebär detta att personer som inte har en avslutad utbildning på gymnasial nivå bör omfattas. I vissa fall bör dock kort utbildning även avse en avslutad utbildning på gymnasial nivå, men där den tidigare utbildningen med hänsyn till utbildningens ålder eller omfattning behöver kompletteras med ytterligare studier på grundläggande eller gymnasial nivå. En person som har en gymnasieexamen eller motsvarande äldre utbildning bör därför endast i undantagsfall kunna komma i fråga för studiestartsstöd.

Regeringen menar att det inte är lämpligt att ytterligare precisera villkoren i denna del utöver vad som framgår ovan. Ytterligare preciseringar kan enligt regeringen i stället göras inom ramen för de lokala riktlinjer som en kommun, som väljer att använda sig av studiestartsstödet i sitt rekryteringsarbete, ska anta i nära samarbete med Arbetsförmedlingen och efter inhämtande av synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen. Regeringen anför i detta sammanhang att studiestartsstöd dock inte bör kunna lämnas till den som har en utbildning på eftergymnasial nivå, eftersom en sådan person i detta sammanhang inte kan anses ha en kort utbildning.

Det räcker enligt regeringen dock inte att en person har kort tidigare utbildning för att studiestartsstöd ska få lämnas till honom eller henne. Stödet bör därtill bara lämnas till den som har ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen bedömer även i denna del att ytterligare preciseringar bör göras inom de lokala riktlinjerna, eftersom behoven kan variera i olika delar av landet.

Regeringen anser att det är rimligt att ett så pass förmånligt studiestöd som föreslås i propositionen endast kan lämnas till personer som har kort tidigare utbildning och ett stort utbildningsbehov för att etablera sig på arbetsmarknaden. Det nuvarande studiestödssystemet är väl avvägt för exempelvis den som har en längre utbildningsbakgrund och som därigenom ofta har en annan inställning till att studera vidare, än den målgrupp som föreslås kunna ta del av nu aktuellt stöd. När det gäller yrkesverksamma har dessa även en

starkare ställning på arbetsmarknaden än vad arbetslösa har. Utbildningspremien för studier på framför allt grundläggande nivå, men även på gymnasial nivå, är generellt sett också lägre än på eftergymnasial nivå. Det bör därför vara mer motiverat med riktade resurser mot studerande på dessa lägre utbildningsnivåer som har ett behov av att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår även att studiestartsstöd ska få lämnas fr.o.m. det kalenderår den studerande fyller 25 år t.o.m. det kalenderår den studerande fyller 56 år. Regeringen anser att man i fråga om personer under 25 år i huvudsak bör tillämpa andra åtgärder för att de ska kunna få hjälp att komma in på arbetsmarknaden.

Målet med studierna bör enligt regeringen vara att öka anställningsbarheten hos målgruppen. Många av dem som beviljas studiestartsstöd kommer exempelvis att kunna studera på utbildningar inom bristyrken, inte minst inom yrkesvux som också inbegriper regionalt yrkesvux. Regeringen föreslår att det i lagen om studiestartsstöd ska finnas en upplysningsbestämmelse med innebörden att regeringen med stöd av den s.k. restkompetensen kan föreskriva om vid vilka läroanstalter och utbildningar studerande kan få studiestartsstöd.

Stödet ska kunna användas i kommunens rekryterande verksamhet och vara frivilligt

Regeringen föreslår att studiestartsstödet ska vara ett verktyg som kommunerna ska kunna välja att använda för att rekrytera personer till studier inom ramen för sitt ansvar att verka för att vuxna deltar i utbildning. Kommunens rekryteringsarbete ska ske i samverkan med Arbetsförmedlingen.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. Kommunerna är ansvariga för den kommunala vuxenutbildningen och har enligt skollagen en skyldighet att verka för att personer i behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå deltar i vuxenutbildning. Regeringen anser att det bör vara frivilligt för kommunerna att inom ramen för denna rekryteringsverksamhet använda sig av studiestartsstödet. Arbetsförmedlingen bör kunna bidra med kunskap om bl.a. målgruppen inför kommunens ställningstagande. En anledning till att stödet bör vara frivilligt är att medlen för stödet är begränsade. Dessutom kan de lokala omständigheterna skilja sig åt mellan olika kommuner, vilket medför att vissa kommuner sannolikt finner ett större behov att använda sig av stödet än andra.

Att rekryteringsarbetet sker i samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen säkerställer att insatser vidtas inom ramen för den kedja av insatser som syftar till att öka möjligheterna för målgruppen att börja studera. Samverkan bör enligt regeringen ske på en övergripande nivå och behöver alltså inte ske på individnivå. En sådan samverkan är nödvändig för att det rekryterande arbetet ska fungera effektivt och för att stödet ska bli träffsäkert. Hur samverkan utformas i detalj bör dock utgå från förutsättningarna i respektive kommun.

Kommuner som väljer att använda sig av stödet ska anta riktlinjer för rekryteringsarbetet

Regeringen föreslår att en kommun som väljer att använda studiestartsstödet i nära samarbete med Arbetsförmedlingen ska anta riktlinjer för rekryteringsarbetet efter att ha inhämtat synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. För att kommunen ska kunna hantera studiestartsstödet på ett rättvist och rättssäkert sätt bör det fastställas lokala riktlinjer för hur stödet ska användas och vilka tolkningar som ska göras. Sådana riktlinjer kan t.ex. innehålla principer för den prioritering som ska göras av kommunen vad gäller individers utbildningsbakgrund och utbildningsbehov. Regeringen tydliggör att det inte bör finnas något krav på att lokala riktlinjer måste tas fram enskilt för varje kommun i det fall kommunen samverkar med andra kommuner. I sådana fall kan en möjlig lösning i stället vara att riktlinjer tas fram gemensamt inom samverkansområdet. Även om riktlinjerna bör beslutas av den kommun som väljer att använda studiestartsstödet är det viktigt att andra aktörers kompetens och infallsvinklar tas till vara för att stödet ska kunna användas så effektivt som möjligt.

Regeringen anser därför att kommunerna i nära samarbete med Arbetsförmedlingen bör anta riktlinjerna för rekryteringsarbetet efter att ha inhämtat synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen. Arbetsförmedlingens roll lyfts därmed fram ytterligare. Ett sådant samarbete blir naturligt eftersom kommunerna även föreslås samverka med Arbetsförmedlingen i det rekryteringsarbete som föreslås bedrivas. En nära samverkan med Arbetsförmedlingen motiveras också av att stor vikt bör läggas vid den lokala och regionala arbetsmarknaden när riktlinjerna utarbetas. Riktlinjerna kan t.ex. innehålla ett jämställdhetsperspektiv så att rekryteringsinsatserna bl.a. kan anpassas efter de särskilda svårigheter som kan finnas att nå vissa grupper med rekryteringsinsatser.

Övriga förslag och bedömningar

I propositionen finns det även förslag och bedömningar som bl.a. rör målgruppen för studiestartsstödet, den närmare utformningen av stödet, handläggning och administration av ärenden om studiestartsstöd, överklagande av kommunens och CSN:s beslut och uppgiftsskyldighet till Överklagandenämnden för studiestöd, att kommunen bör få en årlig resursram, att en uppföljning av reformen behövs och att möjligheten till avskrivning av studielån tagna vid behörighetsgivande studier bör avskaffas.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att den nya lagen om studiestartsstöd och följdändringar i andra lagar ska träda i kraft den 2 juli 2017. Den upphävda paragrafen i

studiestödslagen (1999:1395) om avskrivning av studielån för behörighetsgivande studier ska dock fortsätta att gälla för studiemedel som lämnats för tid före den 1 januari 2018.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. Det finns ett stort behov av det nya studiestartsstödet, och det är därför viktigt att det träder i kraft snarast möjligt. Att införa ett helt nytt studiestöd kräver dock förberedelser för att genomförandet ska bli lyckat och för att stödet ska få avsedda effekter. Flera aktörer blir inblandade i det nya studiestartsstödet. Information om stödet behöver nå många parter, t.ex. utbildningsanordnare, studie- och yrkesvägledare och potentiella studerandegrupper. Det behövs därför tid för förberedelser i dessa delar, och det är viktigt att de berörda parterna får tid för detta. Erfarenheter från tidigare satsningar visar också att ett planerat genomförande förbättrar en satsnings effekter. Om parterna får god tid för förberedelser förbättras således förutsättningarna för att målgruppen för det nya stödet verkligen kan rekryteras till studier.

I propositionen framgår att CSN, i avvaktan på riksdagens beslut i fråga om studiestartsstödet, har finansiering för att kunna vidta förberedande åtgärder som rör bl.a. utvecklingen av ett handläggningssystem. CSN har också i underhandskontakter informerat om att myndigheten har påbörjat ett förberedande arbete och att myndigheten har kontakt och samarbetar med andra berörda aktörer. Utifrån dessa förutsättningar anser regeringen att det nya studiestartsstödet bör kunna träda i kraft i juli 2017. Efter en avvägning mellan det stora behovet av stödet och behovet av tid för förberedelser bedömer regeringen att detta är en lämplig tidpunkt.

Med anledning av propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) kommer vissa ändringar att göras i studiestödslagen och i inkomstskattelagen som träder i kraft den 1 juli 2017. Mot den bakgrunden föreslår regeringen, av författningstekniska skäl, att tidpunkten för ikraftträdandet flyttas fram en dag jämfört med promemorians förslag, till den 2 juli 2017.

Motionerna

I motion 2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 1 begär motionärerna att riksdagen avslår propositionen. Orsaken till begäran är att Sverige enligt motionärerna har ett av världens mest generösa studiestödssystem. Att införa ett system med bidrag för en grupp studenter, medan andra är tvungna att låna pengar för sina studier, är enligt motionärerna orättvist. Alla studenter bör behandlas lika och få liknande villkor.

I motion 2016/17:3688 av Fredrik Christensson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C) begär motionärerna att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna delar regeringens ambition att få fler människor i arbete men anser att studiestartsstöd inte är rätt väg att gå. Motionärerna framhåller bl.a. att Sverige redan har ett generöst studiemedelssystem och att man genom att ge en grupp – enligt regeringens beräkning ca 15 000 personer – särskilda

förmåner gör att studenter vid samma utbildning får olika ersättningar. I stället behöver man underlätta för fler att studera. Enligt motionärerna är studiemotivation en betydande faktor för framgångsrika studier. Drivkraften får inte vara ersättningen, utan incitamentet ska vara studier som leder till jobb.

I kommittémotion 2016/17:3690 av Annika Eclund m.fl. (KD) begär motionärerna att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anser att det är tveksamt om studiestartsstöd kan främja en högre studiemotivation och att det av rättviseskäl vore fel att vissa ska kunna studera med bidrag medan deras studiekamrater måste ta lån för samma kurs. Inriktningen ska i stället vara att öka genomströmningen i gymnasieskolan som Gymnasieutredningen (SOU 2016:77) vill åstadkomma. Det är genom tidiga insatser i både grundskolan och gymnasieskolan som man kan hjälpa elever som halkar efter. Satsningarna bör ligga i det ordinarie skolsystemet för att så få som möjligt ska behöva återgå till grundutbildning när de nått vuxen ålder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att möjligheten till utbildning är avgörande för enskildas utveckling, delaktighet, självbestämmande och arbetsmarknadsutsikter samt för att arbetsmarknaden ska fungera väl. Många vuxna har inte fullt ut den kunskap och kompetens som motsvarar arbetsmarknadens behov. För dessa måste det finnas möjligheter till omskolning eller vidareutbildning. Utbildning är av avgörande betydelse för att människor ska kunna förbättra sin anställningsbarhet. I dagens samhälle ställs det krav på kompetensutveckling under i princip hela yrkeslivet. Utskottet anser därför i likhet med regeringen att utbildning ska vara tillgänglig genom hela livet.

Utskottet kan konstatera att utbildningsbehoven är stora bland arbetslösa. Personer med kort utbildning löper också betydligt högre risk för att bli arbetslösa än personer med högre utbildning. En särskild utmaning är därför att rusta och matcha den stora grupp vuxna arbetslösa som saknar relevant utbildning.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om de olika åtgärder som regeringen har vidtagit inom ramen för Kunskapslyftet i syfte att fler vuxna ska utbilda sig. Kunskapslyftet är centralt för regeringens mål att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Inom ramen för Kunskapslyftet har det avsatts medel för fler utbildningsplatser inom vuxenutbildningen och införts en rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux. Det har också införts förbättrade utbildningsmöjligheter för arbetslösa bl.a. genom s.k. utbildningskontrakt för ungdomar som syftar till att en arbetslös ungdom ska studera inom komvux eller på folkhögskola med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning.

Utskottet instämmer med regeringen att det behövs ytterligare insatser och att det finns skäl att vidta åtgärder inom ramen för studiestödet i syfte att fler vuxna ska utbilda sig för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet

välkomnar därför regeringens förslag att införa ett nytt studiestöd, studie-startsstöd, som genom sin utformning har rekryterande effekt och som kan användas i samband med aktiva rekryteringsinsatser. Studier bör vara ett möjligt handlingsalternativ för alla som har arbetsmarknadsmässiga behov av att utbilda sig. Det måste därför finnas både tillgång till relevant utbildning och ekonomiska möjligheter att studera för enskilda.

När det gäller yrkanden om avslag på propositionen med anledning av att studenter som går samma utbildning kan komma att få olika ersättningar i form av antingen studiemedel eller studiestartsstöd, vill utskottet särskilt uppmärksamma att studiemedlen i dag inte är utformade så att alla arbetslösa som är 25 år eller äldre ser utbildning och studier som ett realistiskt alternativ. Det behöver därför göras särskilda insatser för att öka rekryteringen till studier bland personer med stort utbildningsbehov som annars inte hade valt att studera, i syfte att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Det handlar om personer som behöver inleda sina studier på grundläggande eller gymnasial nivå och som många gånger känner en oro för att ta lån – en oro som bl.a. har sin grund i en osäkerhet på den egna studieförmågan och de framtida utsikterna på arbetsmarknaden. När det gäller frågan om studiestartsstödet kan hjälpa fram en högre studiemotivation anser utskottet att kombinationen av motiverande insatser och ett förmånligt ekonomiskt stöd i form av ett studiestartsstöd bör ha goda utsikter att öka studiedeltagandet för personer med stora utbildningsbehov.

Utskottet instämmer även i regeringens övriga förslag och bedömningar. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens proposition och avstyrker motionerna 2016/17:3659 (SD) yrkande 1, 2016/17:3688 (C) och 2016/17:3690 (KD).

Utskottet övergår nu till att i de nästföljande avsnitten behandla motioner som innehåller begäranden om tillkännagivanden.

Målgruppen för studiestartsstödet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om målgruppen för studiestartsstödet, bl.a. frågor om att utreda möjligheten att utöka studiestartsstödet till personer med gymnasieutbildning som varit utan arbete under lång tid och att enskilda själva ska kunna ansöka om studiestartsstöd.

Jämför reservation 2 (M) och 3 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 anser motionärerna att man ska utreda möjligheten att utöka studiestartsstödet till personer med gymnasieutbildning som varit utan arbete

under lång tid. Motionärerna pekar på att det finns personer med gymnasieutbildning som fortfarande inte har kommit in på arbetsmarknaden som skulle gynnas av att komplettera sina studier, exempelvis personer som läst högskoleförberedande program och fått låga betyg samt äldre personer som har en motsvarande gymnasieexamen i ett land utanför EU. Motionärerna hänvisar till att Arbetsförmedlingen i sitt remissvar anser att det är oklart vad som avses med avslutad utbildning på gymnasial nivå och att det är en tolkningsfråga vilka som ingår i målgruppen.

I yrkande 2 anser motionärerna att enskilda själva ska kunna ansöka om studiestartsstöd och därmed kunna kvalificera sig för det nya stödet. Egen studiemotivation och förmåga bör inte vara ett hinder för att ta del av studiestartsstödet.

I yrkande 3 vill motionärerna säkerställa möjligheter att läsa på yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå (yrkesvux) med studiestartsstöd. Motionärerna anser att det med dagens system finns en risk att det inte kommer att vara möjligt för alla.

I partimotion 2016/17:3676 av Christer Nylander m.fl. (L) ställer sig motionärerna positiva till att införa ett studiestartsstöd för dem som saknar grundskoleutbildning. När det gäller gymnasieskolan, som är en frivillig skolform, anser motionärerna dock att det finns skäl att misstänka att avhoppet från gymnasieskolan kan öka om man skapar incitament att hoppa av för att senare slutföra sina gymnasiestudier med bättre ekonomiska villkor. Det kan dessutom vara problematiskt att elever i samma komvuxklass har olika ersättningar.

Propositionen

Studiestartsstöd till personer med stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå

Regeringen föreslår i propositionen att studiestartsstödet ska få lämnas till den som har kort tidigare utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår också att en upplysningsbestämmelse tas in i lagen om studiestartsstöd om att regeringen kan meddela föreskrifter om vid vilka läroanstalter och utbildningar studerande kan få studiestartsstöd.

Riktlinjer för rekryteringsarbetet

Regeringen föreslår vidare att en kommun som väljer att använda studiestartsstödet i nära samarbete med Arbetsförmedlingen ska anta riktlinjer för rekryteringsarbetet efter att ha inhämtat synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen.

De kommuner som väljer att använda studiestartsstödet ska uppmana prioriterade grupper att ansöka om stöd

Regeringen föreslår att en kommun som väljer att använda sig av studiestartsstödet i sitt arbete med att rekrytera personer till studier ska, i enlighet med de riktlinjer för rekryteringsarbetet som kommunen har antagit, uppmana sådana personer i hemkommunen, som kommunen anser kan antas höra till målgruppen för stödet och som kommunen bedömer är prioriterade, att ansöka om stöd. En sådan ansökan ska ges in av den sökande till kommunen.

Kommunen ska pröva om den sökande har kort utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och om den sökande har den ålder som är en förutsättning för att tillhöra målgruppen för stödet. Om kommunen i sin prövning bedömer att den sökande inte uppfyller dessa villkor eller om en ansökan har kommit in till kommunen utan att den enskilde uppmanats att ansöka om stödet, ska kommunen avslå ansökan. Om kommunen i sin prövning bedömer att den sökande uppfyller villkoren ska kommunen överlämna sitt beslut tillsammans med den sökandes ansökan till CSN för prövning av om övriga förutsättningar för att få del av stödet är uppfyllda.

Närmare om målgruppen

Regeringen föreslår att stödet inte får lämnas till den som har fått studiestöd inom de senaste tre åren före starten av den tidsperiod som studiestartsstödet avser, detta för att säkerställa att studiestartsstöd lämnas till den som annars inte hade valt att studera.

Studiestartsstödet får lämnas från och med det kalenderår den studerande fyller 25 år till och med det kalenderår den studerande fyller 56 år. Det får bara lämnas till den som är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. I den nya lagen om studiestartsstöd ska det tas in en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om till vilka arbetssökande stöd får lämnas.

Regeringen föreslår vidare att studiestartsstöd ska få lämnas till studerande som är svenska medborgare. Även vissa utländska medborgare ska kunna få studiestartsstöd. Bestämmelserna om vem som kan jämföras med en svensk medborgare och till vilka andra utländska medborgare studiestartsstöd ska få lämnas ska överensstämma med bestämmelserna i studiestödslagen.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan är avsikten med studiestartsstödet att det ska främja rekryteringen till studier bland personer som är i behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna ta sig in på, eller tillbaka till, arbetsmarknaden. Utskottets mening är att studiestartsstödet kan bidra till att dessa personer vågar ta steget att påbörja studier eftersom det minskar de

ekonomiska riskerna med att studera. Studiestartsstödet är således riktat till personer som har kort utbildning och inte är etablerade på arbetsmarknaden.

När det gäller frågan om att det finns en viss otydlighet vad gäller vilka som ingår i målgruppen för studiestartsstödet kan utskottet inledningsvis konstatera att det får lämnas fr.o.m. det kalenderår den studerande fyller 25 år t.o.m. det kalenderår den studerande fyller 56 år och bara till den som är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. För att säkerställa att studiestartsstöd lämnas till den som annars inte hade valt att studera får stödet inte lämnas till den som har fått studiestöd inom de senaste tre åren före starten av den tidsperiod som studiestartsstödet avser.

I propositionen framgår att det med kort utbildning avses en tidigare utbildning på högst gymnasial nivå. I första hand innebär detta att personer som inte har en avslutad utbildning på gymnasial nivå omfattas. Enligt utskottets mening överväger fördelarna med att i rekryteringssyfte ge personer som inte har en avslutad gymnasieutbildning studiestartsstöd eventuella nackdelar i form av en risk för ökade avhopp. I vissa fall bör dock enligt regeringens mening även personer som har en avslutad utbildning på gymnasial nivå anses ha en kort utbildning. Det gäller personer med utbildningar som, med hänsyn till utbildningens ålder eller omfattning, behöver kompletteras med ytterligare studier på grundläggande eller gymnasial nivå. I propositionen framgår i sammanhanget att personer med gymnasieexamen eller motsvarande äldre utbildningar således bara kan komma i fråga för studiestartsstöd i undantagsfall. Vidare kan personer som har en utbildning på eftergymnasial nivå enligt regeringen inte heller anses ha en kort utbildning och bör därför inte kunna få studiestartsstöd. Utskottet anser att det nuvarande studiestödssystemet är väl avvägt för exempelvis den som har en längre utbildningsbakgrund och som därför ofta har en annan inställning till att studera vidare än den målgrupp som föreslås kunna ta del av studiestartsstödet. Utskottets uppfattning är, i likhet med regeringens, att det inte är lämpligt att ytterligare precisera villkoren i denna del utöver vad som framgår ovan. Det kan i stället göras inom ramen för de lokala riktlinjer som en kommun som väljer att använda sig av studiestartsstödet i sitt rekryteringsarbete ska anta i nära samarbete med Arbetsförmedlingen efter att ha inhämtat synpunkter från bl.a. Försäkringskassan. Utskottet finner således inga skäl att föreslå något förtydligande i denna fråga.

När det sedan gäller frågan om vilka utbildningar som studerande ska kunna få studiestartsstöd för kan utskottet konstatera att det ska vara möjligt att studera på yrkesvux med studiestartsstöd. Som närmare framgår av propositionen ska den person som kan komma ifråga för stödet ha ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Målet bör vara att öka anställningsbarheten hos denna målgrupp. Enligt regeringen ska många av dem som beviljas studiestartsstöd exempelvis kunna studera på utbildningar inom bristyrken, inte minst inom yrkesvux som också inbegriper regionalt yrkesvux. Utskottet vill i sammanhanget upplysa om att regeringen föreslår att det i den föreslagna

lagen om studiestartsstöd ska finnas en bestämmelse som innebär att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om vid vilka läroanstalter och för vilka utbildningar studerande ska kunna få studiestartsstöd. Utskottet finner inga skäl att göra någon annan bedömning.

Utskottet finner heller inga skäl att föreslå någon förändring när det gäller frågan om att enskilda ska kunna ansöka om studiestartsstöd. Utskottet vill framhålla att studiestartsstödet inte är tänkt att vara ett vanligt studiestöd utan ska vara ett verktyg som kommunerna ska kunna välja att använda för att rekrytera personer till studier inom ramen för sitt ansvar att verka för att vuxna deltar i utbildning. Kommunen ska i stället uppmana sådana personer i hemkommunen som kommunen anser kan antas höra till målgruppen för stödet, och som kommunen bedömer är prioriterade, att ansöka om stöd. En sådan ansökan ska lämnas in av den sökande till kommunen. Utskottet ser inte heller i detta sammanhang några skäl att föreslå någon förändring av regeringens förslag.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna 2016/17:3676 (L) och 2016/17:3689 (M) yrkandena 1 och 3.

Kommunernas rekryteringsarbete och resurser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om att tydliggöra formerna för samarbete och ansvar mellan kommunerna och om fördelningen av stödet.

Jämför reservation 4 (M).

Motionen

I kommittémotion 2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 vill motionärerna tydliggöra formerna för samarbete och ansvar mellan kommunerna, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter när det gäller studiestartsstöd. Motionärerna framhåller att det finns kommuner som upplevt att Arbetsförmedlingen inte alltid anpassar sin verksamhet efter de lokala förutsättningarna och efterlyser tydligare former för samarbetet och ansvarsfördelningen mellan de olika aktörerna.

I yrkande 5 vill motionärerna att regeringen återkommer med förslag på hur den särskilda fördelningsnyckel som ska styra fördelningen av stödet ska se ut. Enligt motionärerna är det oklart hur fördelningsnyckeln kommer att se ut och hur fördelningen kommer att falla ut.

I yrkande 6 anför motionärerna att regeringen bör utreda hur det kan förhindras att enskilda behandlas olika i frågan om studiestartsstödet. Motionärerna pekar på att förslaget innebär att stödet ska delas ut i mån av tillgängliga medel och att det finns en risk att personer som skulle ha varit berättigade till studiestartsstöd blir utan om resursramen tar slut. Enligt

motionärerna finns det även en risk för att det uppstår skillnader mellan olika kommuner i hur man använder sig av möjligheten till studiestartsstöd och hur det beviljas.

Bakgrund

Kommunerna har ett ansvar för att rekrytera personer till studier

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning. Vidare ska varje kommun informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning (20 kap. 10 och 17 §§ skollagen [2010:800]).

Propositionen

Rekryteringsarbetet ska ske i samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen

Regeringen föreslår i propositionen att kommunens rekryteringsarbete ska ske i samverkan med Arbetsförmedlingen. Regeringen anför bl.a. att Arbetsförmedlingen har god kännedom om målgruppen tack vare sitt uppdrag att verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att effektivt sammanföra arbetssökande med dem som söker arbetskraft, att prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden och att bidra till att stadigvarande och långsiktigt öka sysselsättningen. Regeringen upplyser om att myndigheten har en viktig roll i rekryteringen av individer som har behov av att ta del av studiestartsstödet. Regeringen anser att regleringen av den samverkan som föreslås mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen måste anses vara tillräckligt tydlig för de berörda aktörerna och för den samverkan som förutsätts och att någon ytterligare reglering av samverkan från Arbetsförmedlingens sida därför inte är nödvändig. Det är dock enligt regeringen viktigt att kommunen och Arbetsförmedlingen har en gemensam diskussion om hur samverkan ska utformas för att den ska fungera på ett effektivt och bra sätt kopplat till den regionala arbetsmarknaden.

I propositionen framgår vidare att samverkan bör ske på en övergripande nivå och inte behöver ske på individnivå. En sådan samverkan är nödvändig för att det rekryterande arbetet ska fungera effektivt och för att stödet ska bli träffsäkert. Hur samverkan utformas i detalj bör dock utgå från förutsättningarna i respektive kommun. Samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen bör t.ex. kunna anta liknande former som den befintliga samverkan mellan dessa parter som regleras i förordningen (2015:502) om samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten. Enligt den förordningen kan Arbetsförmedlingen och en kommun genomföra en kartläggning av omfattningen av ungdomsarbetslösheten i kommunen utifrån gruppens

sammansättning, gruppens behov av insatser och redan pågående insatser som syftar till att minska ungdomsarbetslösheten. Inget hindrar att samverkan mellan en kommun och Arbetsförmedlingen i vissa former även kan ske på individnivå.

Kommunen bör få en årlig resursram

Regeringen gör bedömningen att varje kommun som önskar använda sig av studiestartsstödet i det rekryterande arbetet bör anmäla detta till Centrala studiestödsnämnden (CSN). CSN bör få meddela ytterligare föreskrifter om anmälan. För varje kommun som har anmält att de önskar använda sig av studiestartsstödet bör CSN beräkna en särskild resursram. Omfördelningar mellan kommuner bör vara möjliga.

Regeringen anför bl.a. följande.

Särskild fördelningsnyckel

I propositionen framgår att studiestartsstödet inte är ett rättighetsbaserat stöd och endast bör få beviljas i den mån det finns tillgängliga medel. De medel som årligen avsätts för studiestartsstödet bör fördelas till kommunerna enligt en särskild fördelningsnyckel som bör beslutas av regeringen i det fortsatta förordningsarbetet. Eftersom stödet är frivilligt för kommunen bör varje kommun som önskar använda sig av studiestartsstödet i det rekryterande arbetet anmäla detta till CSN. CSN bör få meddela ytterligare föreskrifter om anmälan, exempelvis om hur och när en sådan anmälan bör ske. Med hänsyn till administrationen av stödet kan det t.ex. också finnas skäl att en anmälan endast behöver ske en gång, dvs. att en kommun som en gång har anmält sådant intresse därefter inte behöver anmäla sådant intresse på nytt. För varje kommun som har anmält att de önskar använda sig av studiestartsstödet i sitt rekryterande arbete bör CSN därefter beräkna en särskild resursram.

Omfördelning av medel

I det fall en kommun inte vill använda sig av stödet bör medel kunna omfördelas till andra kommuner. På så sätt säkerställs att resurser inte binds upp utan endast fördelas ut till intresserade kommuner. Detsamma bör även gälla om en kommun inte kan rekrytera tillräckligt många personer för att de avsatta medlen ska komma till användning. Därför bör även resurser för stödet inom ramen för budgetåret kunna omfördelas till andra kommuner. Möjligheten till en sådan omfördelning är nödvändig för att medlen ska kunna användas effektivt. Omfördelningen bör kunna gå till kommuner som kan rekrytera fler till studier än vad deras ursprungliga anslag medger. Omfördelningen, liksom den övriga budgethanteringen, bör administreras av CSN. Hur resursfördelningen bör regleras avser regeringen att återkomma till i det fortsatta förordningsarbetet.

Uppföljningssystem som redovisar den ekonomiska ramen

Det kommer att bli en viktig uppgift för kommunerna att utveckla metoder för att använda sina resurser så att de kan användas på ett effektivt sätt och under hela året. För att kommunen ska kunna lämna ett säkert besked till den enskilde om studiefinansieringen krävs ett uppföljningssystem som löpande redovisar den ekonomiska ramen och hur mycket som har in-tecknats genom tidigare beslut. Ett sådant uppföljningssystem blir också ett bra verktyg för kommunerna i planeringen av sin rekryterande verksamhet och vid planeringen av utbildningsverksamheten. I likhet med vad som gällde för det tidigare rekryteringsbidraget bör CSN tillhandahålla ett informationssystem där kommunerna får en god översikt över beviljat och utbetalt studiestartsstöd samt kvarvarande medel. Med ett sådant webbaserat informationssystem får kommunen tillgång till nödvändig information om budgetläget. Med hjälp av denna information och med en god planering från kommunernas sida bör det i praktiken inte bli nödvändigt för CSN att avslå några ansökningar om studiestartsstöd på grund av att medlen tagit slut i en kommun.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att en kommun i sitt rekryteringsarbete ska samverka med Arbetsförmedlingen enligt regeringens förslag. Genom en sådan samverkan kan Arbetsförmedlingen bistå kommunen med information om olika grupper i kommunen som kan tänkas bli aktuella för stödet. När det gäller yrkandet om att det behövs tydligare former för samarbetet vill utskottet lyfta fram det regeringens anför om att det är viktigt att kommunen och Arbetsförmedlingen har en gemensam diskussion om hur samverkan ska utformas för att den ska fungera på ett effektivt och bra sätt kopplat till den regionala arbetsmarknaden. Det kan också konstateras att regeringen anser att samverkan inte behöver ske i varje enskilt fall, utan kan ske på en mer övergripande nivå. Hur samverkan utformas i detalj bör enligt regeringens mening utgå från förutsättningarna i respektive kommun. Regeringen ger som exempel att samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen bör kunna anta liknande former som den samverkan som regleras i förordningen (2015:502) om samverkan för att minska ungdomsarbetslösheten. Utskottet anser i likhet med regeringen att det inte är nödvändigt med någon ytterligare reglering i frågan.

När det gäller yrkandet om hur fördelningen av medel som årligen avsätts för studiestartsstödet bör se ut vill utskottet inledningsvis framhålla att de enligt regeringens bedömning bör fördelas till kommunerna enligt en särskild fördelningsnyckel som bör beslutas av regeringen i det fortsatta förordningsarbetet. Utskottet gör ingen annan bedömning.

När det sedan gäller yrkandet om att förhindra att individer behandlas olika i fråga om studiestartsstödet kan utskottet konstatera att motionärerna anser att det finns en risk att personer som är berättigade till stöd blir utan. Utskottet vill därför uppmärksamma att det föreslagna studiestartsstödet inte är

rättighetsstyrt utan ett stöd som kommunerna kan välja att använda sig av i sin rekryterande verksamhet i syfte att få fler att delta i studier. Regeringen har dock tagit hänsyn till denna fråga på så sätt att den i propositionen gör bedömningen att resurser för stödet bör kunna omfördelas till andra kommuner inom ramen för budgetåret, exempelvis om en kommun inte kan rekrytera tillräckligt många personer för att de avsatta medlen ska komma till användning. Regeringen anser även att CSN bör tillhandahålla ett informationssystem där kommunerna får en god översikt över beviljat och utbetalt studiestartsstöd samt kvarvarande medel. Med ett sådant informationssystem får kommunen tillgång till nödvändig information om budgetläget. Det bör således inte i praktiken bli nödvändigt för CSN att avslå några ansökningar om studiestartsstöd på grund av att medlen tagit slut i en kommun tack vare denna information och en god planering från kommunens sida.

Utskottet avstyrker med anledning av det anförda motion 2016/17:3689 (M) yrkandena 2 och 4–6.

Den närmare utformningen av studiestartsstödet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om möjligheten till deltidssjukskrivning, rätten till bostadsbidrag och nivån på fribeloppet.

Jämför reservation 5 (V).

Motionen

I kommittémotion 2016/17:3680 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 1 anser motionärerna att frågan om möjligheten till deltidssjukskrivning för studerande med studiestartsstöd bör beredas vidare av regeringen i linje med vad den parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslagit när det gäller studiemedel. Motionärerna anser att förslaget om att det inte ska vara möjligt att vara deltidssjukskriven och studera på halvtid med studiestartsstöd medför en ekonomiskt svår situation, då studiemedlet eller studiestartsstödet minskas samtidigt som det inte finns någon möjlighet till ersättning från sjukförsäkringen.

I yrkande 2 vill motionärerna utreda hur rätten till bostadsbidrag för studenter med studiestartsstöd kan regleras så att den blir likvärdig med den för studenter med studiemedel. Motionärerna påpekar att förslaget innebär att möjligheterna att få bostadsbidrag blir olika för studerande med studiestartsstöd i jämförelse med studerande med studiemedel. Det beror på att studerande med studiestartsstöd enligt förslaget kommer att få en betydligt högre bidragsgrundande inkomst än studerande med studiemedel.

I yrkande 3 föreslår motionärerna att förslaget till fribelopp för studiestartsstödet bör läggas på en nivå som uppmuntrar till fokus på studierna. Motionärerna anser att arbete vid sidan av studierna ska vara en möjlighet och

inte en nödvändighet för den som studerar på heltid. Studerande har olika förutsättning att arbeta vid sidan av sina studier, och ett för högt fribelopp kommer att förändra synen på studier som en heltidssysselsättning.

Gällande rätt

Studiemedel

Bestämmelser om studiemedel finns såväl i studiestödslagen (1999:1395) som i studiestödsförordningen (2000:655) och i föreskrifter som har meddelats av Centrala studiestödsnämnden. Därutöver finns det också vissa bestämmelser som rör studiemedel i annan lagstiftning, bl.a. i socialförsäkringsbalken, inkomstskattelagen (1999:1229) och i lagen (1998:674) om statlig ålderspension.

Studiestödet består huvudsakligen av studiehjälp och studiemedel. Studiehjälp, som består av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg, är bidrag som får lämnas längst till och med det första kalenderhalvåret det år den studerande fyller 20 år. Studiemedel består av en bidragsdel och en lånedel och får lämnas till studerande på eftergymnasial nivå och till vuxna studerande på grundläggande och gymnasial nivå.

Studiemedlen behovsprövas gentemot den studerandes egen inkomst

Den som har en inkomst som överstiger ett s.k. fribelopp får reducerade studiemedel. Fribeloppet beräknas med utgångspunkt i antalet veckor med studiemedel per halvår (3 kap. 16 och 17 §§ studiestödslagen). På årsbasis kan en heltidsstuderande ha en inkomst på 173 564 kronor utan att studiemedlen reduceras (2017).

Studiemedel vid sjukdom

Enligt 3 kap. 24 § studiestödslagen meddelar regeringen föreskrifter bl.a. om att studiemedel får lämnas för tid då den studerande är sjuk. I 3 kap. 26–32 §§ studiestödsförordningen (2000:655) regleras detaljerna kring detta. Där anges bl.a. förutsättningarna för att behålla studiemedel då en studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier.

Bostadsbidrag

I socialförsäkringsbalken framgår att studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som avser tilläggsbidrag, ingår i den bidragsgrundande inkomsten för bostadsbidrag (97 kap. 13 § och 98 kap. 9 §).

Enligt lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag ska studiebidrag ingå med 80 procent vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten.

Propositionen

Stödet ska behovsprövas

Regeringen föreslår att studiestartsstöd ska få lämnas med fullt belopp bara om den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår inte är högre än ett visst belopp (fribeloppet). Som den studerandes inkomst ska den studerandes överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital räknas.

Vid studier om 20 veckor under ett kalenderhalvår föreslås fribeloppet svara mot 160 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid (71 680 kronor 2017), 200 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid (89 600 kronor 2017) och 240 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid (107 520 kronor 2017).

För den som studerar med studiestartsstöd under längre eller kortare tid föreslås fribeloppets andel av prisbasbeloppet ökas eller minskas för varje vecka som studietiden är kortare eller längre än 20 veckor. Fribeloppet ska då ökas eller minskas med 8 procentenheter vid studier på heltid, 6 procentenheter vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid och 4 procentenheter vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid. Om den studerandes inkomst är högre än fribeloppet, föreslås det belopp som får lämnas minskas med 52 procent av den överskjutande inkomsten.

Regeringen anför bl.a. följande. Studiestartsstödet är avsett att kunna täcka studerandes levnadsomkostnader under studietiden. Inriktningen bör dock vara att stödet ska behovsprövas och att det därför enbart bör lämnas till dem som är i behov av stödet för att kunna studera. Regeringen anser därför att rätten till studiestartsstöd bör prövas i förhållande till den studerandes inkomst. Inkomstprövningen bör utformas på samma sätt som inom studiemedelsystemet.

I propositionen anför regeringen att det är motiverat att ha ett lägre fribelopp inom studiestartsstödet än inom studiemedelsystemet. Regeringen framför att studiestartsstödet är ett förmånligt studiestöd som till skillnad från studiemedlen enbart består av bidrag och inte innehåller någon lånedel. Fribeloppsgränsen för den som studerar på heltid i 40 veckor med studiestartsstöd blir med förslaget 143 360 kronor för 2017. Även med den föreslagna fribeloppsgränsen har studerande med studiestartsstöd därmed möjlighet att arbeta vid sidan av sina studier och under eventuella lov. Det är enligt regeringen rimligt att ge en sådan möjlighet eftersom sådant arbete tillsammans med studierna kan innebära ökade möjligheter för personerna att etablera sig på arbetsmarknaden. Även de som har slutfört sina studier och övergår till ett arbete kommer med den föreslagna fribeloppsnivån i de allra flesta fall att kunna göra det utan att bli återbetalningsskyldiga.

Stödet ska samordnas med studiemedel och andra förmåner

On en person som har studiestartsstöd därefter beviljas studiemedel enligt studiestödslagen, ska studiestartsstöd enligt regeringens förslag inte få lämnas eller tas emot för den tid för vilket det lämnas studiemedel. En följdändring ska göras i studiestödslagen som innebär att inte heller studiemedel ska få lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas studiestartsstöd. Utöver det ska samordningen mellan studiestartsstödet och andra ersättningar i huvudsak överensstämja med samordningsbestämmelsen i studiestödslagen. Det innebär att studiestartsstöd inte heller kan lämnas eller tas emot för samma tid som bl.a. aktivitetsstöd lämnas.

I socialförsäkringsbalken ska följdändringar göras så att studiestartsstödet hanteras på samma sätt som studiemedel när det gäller minskning av rehabiliteringsersättning, rätten till sjukpenning i särskilda fall, rätten till handikappersättning samt vid beräkning av inkomstunderlaget för betalnings-skyldighet för underhållsstöd och bidragsgrundande inkomst för bostadsbidrag. En följdändring ska även göras i lagen om särskild bestämmelse om bostadsbidrag som innebär att studiestartsstöd, på motsvarande sätt som gäller för studiebidrag enligt studiestödslagen, ska ingå med endast 80 procent vid beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten.

Om tilläggsbidrag för ett barn kan lämnas enligt både lagen om studie-startsstöd och studiestödslagen ska en samordning av bidragen göras så att tilläggsbidrag enligt båda lagarna sammanlagt inte ska kunna lämnas med mer än ett tilläggsbidrag för samma tidsperiod.

Regeringen anför bl.a. följande. Det kan inte uteslutas att studerande med studiestartsstöd kommer att uppfylla villkoren för olika samhällsstöd samtidigt. Det är viktigt att de som studerar med studiestartsstöd inte överkompenseras genom att de får mer än en ersättning som är avsedd att täcka kostnader för uppehälle. Att förmåner inte kan lämnas samtidigt innebär att en studerande inte kan ha ersättning från två olika håll för samma aktivitet. Det bör däremot, på samma sätt som gäller för studiemedel, vara möjligt att parallellt uppbära vissa ersättningar om det rör sig om skilda aktiviteter som under samma kalendertid berättigar till respektive ersättning. Den sammanlagda ersättningen kan dock aldrig överstiga ersättning för mer än heltid.

Regeringen lämnar förslag till följdändringar i vissa bestämmelser i socialförsäkringsbalken som innebär bl.a. att studiestartsstödet bör ingå i den bidragsgrundande inkomsten för bostadsbidrag (97 kap. 13 § och 98 kap. 9 §). På motsvarande sätt som gäller för studiemedel bör dock inte eventuellt tilläggsbidrag ingå i inkomstunderlaget.

Vid beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten för bostadsbidrag ingår studiebidrag enligt studiestödslagen med 80 procent. Detta regleras inte i socialförsäkringsbalken utan i lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag. Enligt regeringens är tanken att studiestartsstödet bör hanteras på samma sätt som studiemedel. Därför bör en konsekvensändring göras även i lagen om särskild bestämmelse om bostadsbidrag som innebär att studiestartsstöd, på motsvarande sätt som gäller för studiebidrag enligt

studiestödslagen, ska ingå med endast 80 procent vid beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten.

Stödet bör kunna behållas vid sjukdom och annan ledighet

Regeringen föreslår att bestämmelserna om studiestartsstöd under sjukdom och annan ledighet i huvudsak ska överensstämma med bestämmelserna i studiestödslagen. Det innebär att det ska finnas en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om för vilken tid studiestartsstöd får lämnas under sjukdom och annan ledighet.

Regeringen anför bl.a. följande. På samma sätt som studerande med studiemedel har möjlighet att behålla stödet vid sjukdom m.m. anser regeringen att även studerande med studiestartsstöd bör ha möjlighet att behålla stödet om de blir sjuka, vårdar barn m.m. Regeringen föreslår därför att lagen om studiestartsstöd ska innehålla en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om för vilken tid studiestartsstöd får lämnas under sjukdom och annan ledighet.

I fråga om vad som gäller vid deltidssjukskrivning framför regeringen att bestämmelserna som rör studiestartsstödet i huvudsak bör korrespondera med de bestämmelser som finns i studiestödsförfattningarna. Detta innebär att det på motsvarande sätt som i 3 kap. 26 § studiestödsförordningen, enligt dess nuvarande lydelse, bör krävas att den studerande ska vara helt oförmögen att studera på grund av sjukdom för att få behålla studiestartsstödet utan att några studier bedrivs. En studerande som är delvis oförmögen att studera kan därför, enligt gällande regler, inte behålla studiestartsstödet för den tid som den studerande är sjuk, utan kan enbart få studiestartsstöd för den tid han eller hon studerar.

Utskottets ställningstagande

En studerande som fått sin sjukperiod godkänd av Försäkringskassan har under vissa förutsättningar rätt till studiemedel under sjukdom. Det krävs enligt studiestödsförordningen att den studerande är helt oförmögen att studera på grund av sjukdom. Det är alltså inte möjligt att vara sjuk på deltid och studera på deltid med helt studiemedel. En studerande som är partiellt studieoförmögen kan enligt studiestödslagen få studiemedel endast i den omfattning studier faktiskt bedrivs. Den som studerar med studiemedel och blir partiellt sjukskriven kan inte få sjukpenning från Försäkringskassan för den del som personen inte studerar. Skälet till det är att sjukförsäkringen är en försäkring för bortfall av arbetsinkomst. Sjukpenning på grund av bortfall av inkomst av studiemedel eller förmåner och bidrag kan således inte betalas ut.

Den parlamentariska socialförsäkringsutredningen har i sitt slutbetänkande (SOU 2015:21) gjort bedömningen att möjligheten till deltidssjukskrivning för

studerande bör utredas vidare. Betänkandet bereds fortfarande inom Regeringskansliet. Utskottet anser att man bör avvakta beredningen av betänkandet och avstyrker med det anförda motion 2016/17:3680 (V) yrkande 1.

När det gäller yrkandet om att rätten till bostadsbidrag för studenter med studiestartsstöd ska bli likvärdig med den för studenter med studiemedel vill utskottet anföra följande. Bostadsbidrag kan enligt 94–97 kap. socialförsäkringsbalken lämnas till barnfamiljer och hushåll utan barn. Rätten till bostadsbidrag och bidragets storlek är beroende av den försäkrades bidragsgrundande inkomst. Den bidragsgrundande inkomsten utgörs av överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet, kapital samt del av egen eller barns förmögenhet, del av barns inkomst av kapital och vissa andra inkomster. Med vissa andra inkomster avses bl.a. studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som avser tilläggsbidrag. Enligt lagen om särskild bestämmelse om bostadsbidrag ska studiebidrag ingå med 80 procent vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten.

Utskottet kan konstatera att den bidragsgrundande inkomsten kommer att bli högre för den som uppbär studiestartsstöd än för den med studiebidrag. Skälet till det är att studiestartsstödet som det föreslås i propositionen är högre än studiebidraget. Ett högre stöd ger således ett lägre bostadsbidrag. Utskottet har ingenting att invända mot regeringens förslag och avstyrker med det anförda motion 2016/17:3680 (V) yrkande 2.

När det sedan gäller yrkandet om att fribeloppet för studiestartsstödet bör läggas på en nivå som uppmuntrar till fokus på studierna och inte bör vara för högt vill utskottet framhålla följande. Den som har studiemedel får ha inkomster upp till ett visst belopp, ett s.k. fribelopp, utan att dessa minskas. Studiemedel består av studiebidrag och studielån. På årsbasis kan en heltidsstuderande ha en inkomst på 173 564 kronor utan att studiemedlen reduceras (2017). Fribeloppsgränsen för den som studerar på heltid i 40 veckor med det föreslagna studiestartsstödet blir 143 360 kronor för 2017.

Det föreslagna studiestartsstödet är enligt utskottets mening ett förmånligt studiestöd och består till skillnad från studiemedlen enbart av bidrag och innehåller inte någon lånedel. Utskottet anser i likhet med regeringen att det av detta skäl är motiverat att ha ett lägre fribelopp inom studiestartsstödet än inom studiemedellssystemet. Även med den föreslagna fribeloppsgränsen har studerande med studiestartsstöd möjlighet att arbeta vid sidan av sina studier och under eventuella lov. Utskottet anser således att den föreslagna fribeloppsgränsen för studerande med studiestartsstöd är väl avvägd. Utskottet avstyrker med det anförda motion 2016/17:3680 (V) yrkande 3.

Avskrivningsmöjligheten för studielån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker ett motionsyrkande om att avskrivningsmöjligheten för studielån ska behållas.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionen

I motion 2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2 begär motionärerna att man ska behålla avskrivningsmöjligheten för studielån.

Gällande rätt

Studielån inom studiemedelssystemet som tas i samband med behörighetsgivande studier inom t.ex. komvux eller inom folkbildningen kan till viss del skrivas av om den studerande går vidare till högskolestudier. Möjligheten till avskrivning av studielån omfattar även låntagare som studerar på högskolornas basår, dvs. enligt förordningen (2007:432) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor.

Förutsättningarna för att få avskrivning av studielån för tidigare studier regleras i 4 kap. 22 § studiestödslagen. Avskrivning får göras med en sjättedel av det först lånade beloppet för varje 60 högskolepoäng som kan ingå i en högskoleexamen och som låntagaren har genomfört med godkänt resultat. Den sammanlagda avskrivningen får dock omfatta högst hälften av det först lånade beloppet. Högst 180 högskolepoäng, motsvarande tre års heltidsstudier, ger grund för avskrivning. Möjligheten till avskrivning av lån gäller endast studiemedelstagare som har studiemedel med den generella bidragsnivån och som även tar lån. För dem som har studiemedlens högre bidragsnivå ges därför ingen möjlighet till avskrivning.

Propositionen

Regeringen föreslår att möjligheten att skriva av studielån tagna i samband med behörighetsgivande studier för studerande som går vidare till högskolestudier ska avskaffas.

Regeringen anför bl.a. följande skäl. Regeringen ifrågasätter avskrivningens betydelse för rekryteringen till högre studier. Avskrivning av lån för behörighetsgivande studier är relativt okänd bland de studerande. En enkätundersökning från CSN har visat att endast 18 procent av de låntagare som studerat och tagit lån på flera nivåer anger att avskrivningsmöjligheten påverkade valet att studera vidare på högskolan. Betydligt fler, 36 procent, kände inte till att det fanns någon möjlighet att få avskrivning, och 29 procent uppger att de hade studerat vidare ändå (CSN [2011] Vilken inverkan har

studiestödet på valet mellan att studera och inte studera? – en enkätundersökning hösten 2010 [CSN:s dnr 2011-2189-7979]). Regeringen konstaterar att undersökningen visar att avskrivningsmöjligheten för en majoritet inte hade någon påverkan på valet att fortsätta sina studier. Regeringen anser att subventioner i form av bidrag ur rekryteringssynpunkt är att föredra framför avskrivningar längre fram i tiden. Detta eftersom bidrag innebär att alla får del av subventionen, dvs. även de som inte utnyttjar lånesystemet.

Regeringen är medveten om att avskrivningsmöjligheten bidrar till att hålla nere den studerandes skuldsättning. Frågan om skuldsättning är viktig för regeringen. Samtidigt är enligt regeringen en lika viktig fråga om låntagarna har möjlighet att återbetala sin studieskuld. Regeringen anser att en lite högre studieskuld inte behöver vara något problem så länge låntagarens betalningsmöjligheter är goda. Den s.k. GRUV-utredningen visade i betänkandet Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (SOU 2013:20) att återbetalningsproblem är betydligt vanligare bland dem som tagit lån på lägre utbildningsnivåer än på högre.

De låntagare som berörs av förslaget om avskaffad avskrivning av lån tagna vid behörighetsgivande studier är personer som studerar på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive högskolans basår, med studiemedel och lån och som går vidare till högskolestudier. De som går vidare till högskolestudier t.ex. efter att ha studerat på högskolans basår har alltså, oavsett skuldens storlek, betydligt bättre möjligheter att betala tillbaka sin skuld än de som enbart studerar på låg utbildningsnivå. Detta eftersom utbildningspremien på studier på eftergymnasial nivå generellt sett är högre än på gymnasial och grundläggande nivå. Det bör därför enligt regeringen vara mer motiverat med riktade resurser mot studerande på dessa lägre utbildningsnivåer som har ett behov av att etablera sig på arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det främsta syftet med att möjliggöra avskrivning av studielån för tidigare studier är att minska skuldsättningen för dem som har studerat med studielån på både grundskolenivå eller gymnasieskolenivå och eftergymnasial nivå. Ett annat skäl är att främja rekryteringen av studerande till framför allt naturvetenskapliga och tekniska studier (prop. 1999/2000:10 s. 121).

Utskottet vill uppmärksamma det regeringen anför i propositionen om att en lite högre studieskuld inte behöver vara något problem så länge låntagarens betalningsmöjligheter är goda, vilket den s.k. GRUV-utredningen visade i betänkandet Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå (SOU 2013:20). När det gäller den grupp som går vidare till högskolestudier och således kan bli föremål för den nuvarande avskrivningsmöjligheten delar utskottet regeringens uppfattning att det är en grupp som har bättre möjligheter att betala tillbaka sin skuld än de som enbart studerar på låg utbildningsnivå.

Av undersökningen som kommenteras i propositionen framgår vidare att avskrivningsmöjligheten för de flesta studenter inte påverkade deras val att fortsätta sina studier. I stället anser regeringen att subventioner i form av bidrag är att föredra ur rekryteringssynpunkt framför avskrivningar längre fram i tiden, eftersom bidrag innebär att även de som inte utnyttjar lånesystemet får del av subventionen.

Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägt och avstyrker med det anförda motion 2016/17:3659 (SD) yrkande 2.

Reservationer

1. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (SD, C, KD)

av Stefan Jakobsson (SD), Robert Stenkvist (SD), Fredrik Christensson (C) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2016/17:3688 av Fredrik Christensson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C) och

2016/17:3690 av Annika Eclund m.fl. (KD) samt

avslår proposition 2016/17:158 punkterna 1–5.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen ska avslå proposition 2016/17:158 Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd. Vi utvecklar våra närmare skäl i våra respektive särskilda yttranden i detta betänkande.

2. Målgruppen för studiestartsstödet, punkt 2 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1–3 och avslår motion

2016/17:3676 av Christer Nylander m.fl. (L).

Ställningstagande

Enligt regeringens förslag är det i huvudsak personer utan grund- och gymnasieutbildning som ska kunna ta del av det nya rekryterande studiestartsstödet. Det finns dock personer med gymnasieutbildning som fortfarande inte har kommit in på arbetsmarknaden och skulle gynnas av att komplettera sina studier. Som exempel kan nämnas personer som läst högskoleförberedande program och fått låga betyg samt äldre personer som läst motsvarande gymnasieexamen i ett land utanför Europeiska unionen.

Det är enligt vår mening oklart vad som avses med avslutad utbildning på gymnasial nivå, vilket innebär att det blir en tolkningsfråga om vilka som ingår i målgruppen. Reglerna förutsätter att kommunerna gör ett individuellt prioriteringsarbete, vilket kommer att kräva extra administrativa resurser. Vi anser därför att regeringen ska utreda möjligheten att utöka studiestartsstödet till fler grupper och tydligare precisera vilka som ska ha rätt till stödet och inte.

Regeringen framhåller att syftet med studiestartsstödet är att öka rekryteringen till studier bland personer med stort utbildningsbehov som annars inte hade valt att studera. Genom att erbjudas ett studiestartsstöd ska individer finna den motivation som krävs. Vi anser dock att regeringen, i samband med att reglerna förtydligas, bör införa en möjlighet för individer att själva kunna ansöka om studiestartsstöd och på så sätt kunna kvalificera sig för stödet. Vissa kommuner har redan specialiserade utbildningsprogram för personer som står långt från arbetsmarknaden. Det är viktigt att även dessa får en möjlighet att ta del av studiestartsstödet. Egen studiemotivation och förmåga bör inte vara ett hinder för att också ansöka om att ta del av studiestartsstödet. Stödet är i sig en viktig del i att minska de ekonomiska nackdelarna mellan att gå från en mer generell bidragsförsörjning till studier med studiemedel.

Vi anser att det är angeläget för hela den grupp som får studiestartsstödet att studier också kan ske på yrkesvux. Detta behöver säkerställas. Med dagens system ser vi en risk i att det inte kommer att vara möjligt för alla.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

3. Målgruppen för studiestartsstödet, punkt 2 (L)

av Christer Nylander (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3676 av Christer Nylander m.fl. (L) och
avslår motion

2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag ställer mig positiv till att man inför ett studiestartsstöd för dem som saknar grundskoleutbildning. Alla i Sverige ska ha möjlighet att slutföra grundskolan. Gymnasieskolan är dock en frivillig skolform, och det finns skäl att misstänka att avhoppen från ungdomsgymnasiet ökar om man skapar incitament för elever att hoppa av för att senare slutföra sina gymnasiestudier med bättre ekonomiska villkor. Dessutom kan det vara problematiskt om elever i samma komvuxklass har olika ersättningar.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

4. Kommunernas rekryteringsarbete och resurser, punkt 3 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Michael Svensson (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4–6.

Ställningstagande

Enligt regeringens förslag ska kommunerna samarbeta med Arbetsförmedlingen vid rekryteringen av elever som erbjuds studiestartsstödet. Det finns enligt vår uppfattning kommuner som upplevt att myndigheten inte alltid anpassar sin verksamhet efter de lokala förutsättningarna. Vi anser därför att man ska tydliggöra formerna för samarbete och ansvar mellan kommunerna, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter när det gäller studiestartsstödet.

När det gäller regeringens förslag om att de medel som årligen avsätts för studiestartsstödet bör fördelas till kommunerna enligt en särskild fördelningsnyckel är det oklart både hur fördelningsnyckeln kommer att se ut och hur fördelningen kommer att falla ut. Vi vill därför att regeringen återkommer med besked om hur fördelningsnyckeln kommer att se ut som ska styra fördelningen av stödet och att det ges möjlighet för remissinstanser att inkomma med synpunkter.

Regeringen föreslår att stödet ska delas ut i mån av tillgängliga medel. Om resursramen tar slut finns det enligt vår uppfattning en risk att personer som skulle ha varit berättigade till studiestartsstöd blir utan. Exempelvis lär en person som blir berättigad till studiestartsstöd i januari månad ha större chans att få det än en person som blir berättigad till stödet i december månad samma år. Vi ser även en risk för att det uppstår skillnader mellan olika kommuner i

hur man använder sig av möjligheten till studiestartsstöd och hur det beviljas. Vi anser därför att man ska utreda hur det kan förhindras att individer behandlas olika i fråga om studiestartsstödet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

5. Den närmare utformningen av studiestartsstödet, punkt 4 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3680 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Regeringen föreslår i propositionen att samma regler ska gälla vid sjukdom för den som har studiestartsstöd som för den som har studiemedel; det ska alltså inte vara möjligt att vara deltidssjukskriven och studera på halvtid med studiestartsstöd. Även om det i teorin är möjligt att vara deltidssjukskriven, innebär det en ekonomiskt svår situation då studiemedlet eller studiestartsstödet minskas samtidigt som det inte finns någon möjlighet till ersättning från sjukförsäkringen. Sjukpenning betalas endast ut till studenter som är heltidsjukskrivna. Följden blir att studenter har att välja på att antingen fortsätta studera på heltid, trots behov av deltidssjukskrivning, eller att tvingas avsluta studierna. Detta kan vålla stora problem för personer med långvariga eller kroniska sjukdomar eller funktionsnedsättningar att kunna fullfölja sina studier. Det stänger därmed också ute många från att ta del av studiestartsstödet för att kunna börja studera. Mot bakgrund av detta anser jag att regeringen bör bereda frågan om möjlighet till deltidssjukskrivning för studerande med studiemedel och studiestartsstöd vidare, i linje med förslaget från den parlamentariska socialförsäkringsutredningen.

I propositionen föreslår regeringen att motsvarande regler för bostadsbidrag ska gälla för såväl den som har studiestartsstöd som den som har studiebidrag. Bostadsbidraget fyller en viktig funktion i att ge trygghet att klara en hög hyra under studietiden. Dock är det viktigt att påpeka att den föreslagna lagtexten innebär att möjligheterna att få bostadsbidrag blir väldigt olika för studerande med studiestartsstöd i jämförelse med studerande med studiemedel. Det beror på att studerande med studiestartsstöd enligt förslaget kommer att få en betydligt högre bidragsgrundande inkomst än studerande med studiemedel. Jag anser att studerande med studiestartsstöd bör ha samma rätt till en trygg

boendesituation som studerande med studiemedel. Därför bör det utredas hur rätten till bostadsbidrag med studiestartsstöd kan regleras så att den bli likvärdig med den för studenter med studiemedel.

Jag anser att arbete vid sidan av studierna ska vara en möjlighet och inte en nödvändighet för den som studerar på heltid. De som omfattas av studiestartsstödet är de som har högst behov av utbildning. Då bör också samhället skicka en signal om vikten av att fokusera på studierna. Studerande har olika förutsättning att arbeta vid sidan av sina studier, och ett för högt fribelopp kommer också att förändra synen på studier som en heltidssysselsättning. Det innebär antingen förlängda studietider och att inträdet på arbetsmarknaden skjuts upp eller att kvaliteten på studierna sjunker. Därför bör förslaget till fribelopp för studiestartsstöd läggas på en nivå som uppmuntrar till fokus på studierna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Avskrivningsmöjligheten för studielån, punkt 5 (SD)

av Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att man ska behålla det nuvarande systemet med avdragsmöjligheter på studielån för studier på grund- och gymnasienivå, om studenten går vidare till högre studier.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilda yttranden

1. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (SD)

Stefan Jakobsson (SD) och Robert Stenkvist (SD) anför:

Vi har i reservation 1 yrkat avslag på propositionen (jämför motion 2016/17:3659 yrkande 1). Vår uppfattning är att Sverige redan har ett av världens mest generösa studiestödssystem. Att införa ett system med bidrag för en grupp studenter, medan andra är tvungna att låna pengar för sina studier, är uppenbart orättvist. Alla studenter bör i detta sammanhang behandlas lika samt få liknande villkor. Vi anser också att ett system med bidrag i stället för lån är tveksamt som medel för att skapa motivation till studier.

2. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (C)

Fredrik Christensson (C) anför:

Jag har i reservation 1 yrkat avslag på propositionen (jämför motion 2016/17:3688). Regeringens ambition att få fler människor i arbete är bra, men att införa ett studiestartsstöd är inte rätt väg att gå av flera anledningar. Sverige har redan i dag ett generöst studiemedelssystem och avgiftsfria studier från grund- till högskola. Att ge en grupp – regeringen beräknar att det kan röra sig om ca 15 000 personer – särskilda förmåner gör att studenter i samma kurs får olika ersättningar. För en bättre matchning på arbetsmarknaden behöver man i stället underlätta för fler att studera. Det handlar om personer som har behov av behörighetsgivande utbildning för karriärväxling, personer som under sitt yrkesliv vill vidareutbilda sig och personer som behöver längre tid på sig att avsluta sina studier, exempelvis halvtidssjukskrivna eller personer som gått i särskola. Det handlar också om äldre som i dag inte ges möjlighet att studera med studiemedel och det faktum att vi kommer att behöver jobba allt längre för att säkra välfärden.

Det finns en risk att studiestartsstödet lockar till studier av fel anledning. En betydande faktor för att framgångsrikt klara av sina studier är att det finns studiemotivation hos den studerande. Drivkraften får inte vara ersättningen. Incitamentet ska i stället vara studier som leder till jobb. Utbildning ska ses som den investering den är. Den ska inte vara en konsumtionsvara. Utbildning behöver därför kopplas närmare arbetsmarknaden, och studie- och yrkesvägledningen ska stärkas för mer informerade studieval.

3. Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd, punkt 1 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Jag har i reservation 1 yrkat avslag på propositionen (jämför motion 2016/17:3690). Det finns redan i dag möjlighet att studera med studiemedel i form av lån och bidrag. Det är också tveksamt om studiestartsstöd kan främja en högre studiemotivation, och av rättviseskäl vore det fel att vissa ska kunna studera med bidrag medan andra tvingas ta lån för samma utbildning.

Inriktningen ska i stället vara att öka genomströmningen i gymnasieskolan, vilket Gymnasiutredningen (SOU 2016:77) vill åstadkomma. Målet är att varje elev ska få hjälp och stöd att klara grund- och gymnasieskolan. Det är snarare genom tidiga insatser, i både grund- och gymnasieskolan, som man kan hjälpa elever som håller på att halka efter. Satsningarna bör ligga i det ordinarie skolsystemet för att så få som möjligt ska behöva återgå till grundutbildning när de nått vuxen ålder.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:158 Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om studiestartsstöd.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag.

Följdmotionerna

2016/17:3659 av Stefan Jakobsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår proposition 2016/17:158 om studiestartsstöd.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla den tidigare avskrivningsmöjligheten för studielån och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3676 av Christer Nylander m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studiestartsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3680 av Daniel Riazat m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör bereda frågan vidare om möjligheten för studerande med studiestartsstöd till deltidssjukrivning i linje med vad den parlamentariska socialförsäkringsutredningen föreslog angående studiemedlet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur rätten till bostadsbidrag med studiestartsstöd kan regleras så att den blir likvärdig den för studenter med studiemedel och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förslaget till fribelopp för studiestartsstöd bör läggas på en nivå som uppmuntrar till fokus på studierna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3688 av Fredrik Christensson och Ulrika Carlsson i Skövde (båda C):

Riksdagen avslår proposition 2016/17:158 Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd.

2016/17:3689 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utöka studiestartsstödet till personer med gymnasieutbildning och som varit utan arbete under lång tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att individer själva ska kunna ansöka om studiestartsstöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa möjligheter att läsa på yrkesvux med studiestartsstöd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra formerna för samarbete och ansvar mellan kommunerna, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter när det gäller studiestartsstöd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med förslag på hur den särskilda fördelningsnyckel som ska styra fördelningen av stödet ska se ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan förhindras att individer behandlas olika i frågan om studiestartsstödet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3690 av Annika Eclund m.fl. (KD):

Riksdagen avslår propositionen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag (2017:000) om studiestartsstöd

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

Lagens innehåll och syfte

1 § I denna lag finns bestämmelser om studiestartsstöd, som är ett statligt studiestöd.

Syftet med lagen är att öka rekryteringen till studier bland personer med stort utbildningsbehov, för att stärka deras möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Studiestartsstöd får lämnas i den mån det finns tillgång på medel.

Rekrytering till studier

2 § Studiestartsstöd är ett verktyg som kommunerna kan välja att använda inom ramen för sitt ansvar enligt 20 kap. 10 och 17 §§ skollagen (2010:800) att rekrytera personer till studier.

En kommuns rekryteringsarbete enligt denna lag ska ske i samverkan med Arbetsförmedlingen. Kommunen ska i nära samarbete med Arbetsförmedlingen anta riktlinjer för rekryteringsarbetet, efter att ha inhämtat synpunkter från Försäkringskassan och lokala företrädare för arbetsmarknadens parter och folkbildningen.

Prisbasbelopp

3 § Med prisbasbelopp avses i denna lag och i föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Målgrupp

Utbildningsbehov

4 § Studiestartsstöd får lämnas till den som har kort utbildning och ett stort behov av utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Ytterligare villkor för att en studerande ska anses tillhöra målgruppen för stödet finns i 5–10 §§.

Ålder

5 § Studiestartsstöd får lämnas från och med det kalenderår som den studerande fyller 25 år och längst till och med det kalenderår som den studerande fyller 56 år.

Arbetssökande

6 § Studiestartsstöd får bara lämnas till den som är anmäld som arbetsökande hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om till vilka arbetssökande stöd får lämnas.

Krav på nyrekrytering

7 § Studiestartsstöd får inte lämnas till den som inom de senaste tre åren före starten av den tidsperiod som studiestartsstödet avser har fått studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395).

Betalat årsbelopp och återkrävt studiestöd

8 § En studerande som senast tre år före studiestarten har fått studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) kan beviljas studiestartsstöd bara om den studerande har

1. betalat fastställt årsbelopp enligt 4 kap. 7 § studiestödslagen, som ska betalas före det kalenderår som studiestartsstödet avser, och

2. betalat tillbaka så mycket av återkrävt studiestöd enligt 5 kap. studiestödslagen att högst ett kalenderhalvårs återkrävt studiestöd återstår att betala.

Om det finns synnerliga skäl, får studiestartsstöd beviljas trots bestämmelserna i första stycket.

Medborgarskap

9 § Studiestartsstöd får lämnas till studerande som är svenska medborgare. De utländska medborgare som har rätt till studiestöd enligt bestämmelserna i 1 kap. 4–6 §§ studiestödslagen (1999:1395) eller föreskrifter som meddelats i anslutning till de bestämmelserna ska jämföras med svenska medborgare också när det gäller studiestartsstöd.

10 § Studiestartsstöd får lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de uppfyller de villkor för att beviljas studiemedel som anges i 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395) eller föreskrifter som meddelats i anslutning till de bestämmelserna.

Övriga förutsättningar för studiestartsstöd

Utbildning som stödet får lämnas för

11 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vid vilka läroanstalter och för vilka utbildningar studiestartsstöd får lämnas.

Studiernas omfattning

12 § Studiestartsstöd får lämnas för varje vecka som den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor.

Studiestartsstöd får lämnas bara för sådan del av studietiden som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

13 § Studiestartsstödet storlek bestäms i förhållande till studiernas omfattning. För studerande som inte bedriver heltidsstudier lämnas studiestartsstöd med

1. 75 procent av helt stöd vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, eller
2. 50 procent av helt stöd vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Studiestartsstöd utan prövning av studieresultat

14 § Till den som för första gången ansöker om studiestartsstöd får stödet lämnas utan föregående prövning av den studerandes tidigare studieresultat.

Studiestartsstöd med prövning av studieresultat

15 § I andra fall än som avses i 14 § ska en prövning av studieresultat göras för den som tidigare har beviljats studiestartsstöd. Studiestartsstöd får lämnas till en studerande som bedrivit sina studier i normal takt.

Studiestartsstöd får lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt om det är fråga om studieresultat från perioder med studiestartsstöd som är äldre än tio år eller om det finns särskilda skäl för det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.

Tid som studiestartsstöd lämnas för

16 § Studiestartsstöd får lämnas under sammanlagt högst 50 veckor vid studier på heltid.

Vid studier på deltid får studiestartsstöd lämnas under högst

1. 67 veckor vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, eller
2. 100 veckor vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Beräkning av studiestartsstöd

Studiestartsstödet storlek

17 § Studiestartsstöd får lämnas med ett belopp som för varje vecka motsvarar

1. 4,75 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
2. 3,56 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
3. 2,38 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Detta gäller bara om något annat inte följer av 19–23 §§.

Tilläggsbidrag

18 § Utöver det ersättningsbelopp som följer av 17 § får studiestartsstöd lämnas i form av tilläggsbidrag till studerande som har vårdnad om

barn. Sådant bidrag får lämnas till och med det kalenderhalvår barnet fyller 18 år. För varje barn kan högst ett tilläggsbidrag motsvarande studiebidraget vid heltidsstudier enligt 3 kap. 12 § studiestödslagen (1999:1395) lämnas.

Vid beräkning av tilläggsbidraget enligt första stycket och vid fördelning av tilläggsbidrag om båda vårdnadshavarna studerar, ska föreskrifter som meddelats i anslutning till 3 kap. 13 b § studiestödslagen också tillämpas när det gäller studiestartsstöd i form av tilläggsbidrag.

Inkomstprövning

19 § Studiestartsstöd får lämnas med fullt belopp bara om den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår inte är högre än ett visst belopp (fri-beloppet).

20 § Vid studier om 20 veckor under ett kalenderhalvår ska fri-beloppet motsvara

1. 160 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
2. 200 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
3. 240 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

I andra fall ska fri-beloppets andel av prisbasbeloppet ökas eller minskas för varje vecka som studietiden är kortare eller längre än 20 veckor med

1. 8 procentenheter vid studier på heltid,
2. 6 procentenheter vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
3. 4 procentenheter vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

21 § Om den studerandes inkomst är högre än det beräknade fri-beloppet enligt 20 §, ska det belopp som får lämnas enligt 17 § första stycket minskas med 52 procent av den överskjutande inkomsten.

22 § Som den studerandes inkomst under ett kalenderhalvår enligt 19 § räknas vad som hänför sig till det halvåret av den studerandes överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital enligt beslut om slutlig skatt för kalenderåret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur inkomsten ska räknas för studerande som inte beskattas för sin huvudsakliga inkomst i Sverige.

Ett beslut om studiestartsstöd ska grunda sig på den uppgift om beräknad inkomst som den studerande lämnar i ansökan om studiestartsstöd.

23 § Studiestartsstöd får inte lämnas, om beloppet per vecka motsvarar eller är lägre än 0,25 procent av prisbasbeloppet.

Studiestartsstöd under sjukdom och ledighet

24 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiestartsstöd får lämnas för tid då den studerande är sjuk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiestartsstöd också får lämnas vid ledighet

1. för tillfällig vård av barn,
2. för närståendevård, eller
3. i samband med att ett barn under 18 år har avlidit.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att studiestartsstöd som lämnas vid sjukdom eller sådan ledighet som anges i andra stycket får ingå i det antal veckor som studiestartsstöd högst får lämnas för enligt 16 §.

Samordning med andra förmåner

25 § Om en person som har studiestartsstöd därefter beviljas studiemedel enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) får studiestartsstöd inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas studiemedel. Vidare får studiestartsstöd heller inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken studiemedel enligt 3 kap. 25 § första stycket 1–7 och andra och fjärde styckena studiestödslagen inte får lämnas.

Om tilläggsbidrag lämnas enligt 18 § denna lag och tilläggsbidrag kan lämnas för samma barn och för samma tidsperiod enligt studiestödslagen ska bidragen samordnas så att sammanlagt högst ett tilläggsbidrag lämnas enligt båda lagarna för samma tidsperiod.

Rekryteringsarbete, ansökan, beslut och utbetalning

Rekryteringsarbete och ansökan

26 § En kommun som väljer att använda studiestartsstödet ska, i enlighet med de riktlinjer för rekryteringsarbetet som kommunen har antagit enligt 2 § andra stycket, uppmana personer i hemkommunen, som kommunen anser kan antas höra till målgruppen för stödet och som kommunen bedömer är prioriterade, att ansöka om stöd. En sådan ansökan ska den sökande lämna in till kommunen.

Kommunens prövning

27 § Kommunen ska vid prövningen av en ansökan enligt 26 § bedöma om den sökande tillhör målgruppen för studiestartsstödet enligt 4 § första meningen och 5 §. Om kommunen vid sin prövning bedömer att den sökande inte uppfyller dessa villkor, eller om en ansökan kommit in till kommunen utan att den enskilde uppmanats att ansöka enligt 26 §, ska kommunen avslå ansökan.

Om kommunen vid sin prövning enligt första stycket bedömer att den sökande uppfyller villkoren, ska kommunen överlämna sitt beslut tillsammans med den sökandes ansökan till Centrala studiestödsnämnden.

Centrala studiestödsnämndens prövning

28 § Om en kommun har beslutat att en sökande uppfyller villkoren enligt 4 § första meningen och 5 §, ska Centrala studiestödsnämnden pröva övriga förutsättningar för att studiestartsstöd ska kunna beviljas enligt denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

Utbetalning av studiestartsstöd

29 § Centrala studiestödsnämnden får betala ut studiestartsstöd endast om det är styrkt att den studerande bedriver de studier som stödet har beviljats för.

Studiestartsstödet är förverkat, om den studerande inte inom en månad från starten av den tidsperiod som studiestartsstödet avser har styrkt att han eller hon bedriver studier. Styrks detta senare, får studiestartsstödet ändå betalas ut, om det finns särskilda skäl.

Studiestartsstödet är förverkat om den studerande avlider innan studiestartsstödet har betalats ut.

Överklagande

30 § I fråga om överklagande av en kommuns beslut enligt 27 § finns bestämmelser i 10 kap. kommunallagen (1991:900) om laglighetsprövning.

Centrala studiestödsnämndens beslut i ärenden om studiestartsstöd får överklagas till Överklagandenämnden för studiestöd. Centrala studiestödsnämndens beslut ska gälla omedelbart, om inte Centrala studiestödsnämnden bestämmer något annat. Om ett beslut överklagas, kan överklagandenämnden besluta att det tills vidare inte ska gälla.

Överklagandenämndens beslut med anledning av ett överklagande dit får inte överklagas.

Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet för myndigheter

31 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att andra myndigheter ska vara skyldiga att lämna Centrala studiestödsnämnden eller Överklagandenämnden för studiestöd de uppgifter som har betydelse för tillämpningen av denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Uppgiftsskyldighet för läroanstalter

32 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en läroanstalts skyldighet att till Centrala studiestödsnämnden lämna de uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om en läroanstalts skyldighet att till Överklagandenämnden för studiestöd lämna de uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Uppgiftsskyldighet för den studerande

33 § En studerande som har beviljats studiestartsstöd ska till Centrala studiestödsnämnden anmäla en sådan ändring av sina förhållanden som har betydelse för rätten till studiestartsstöd eller stödets storlek.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om en studerandes skyldighet att till Centrala studiestödsnämnden lämna de uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Återkrav, ränta och avgifter

34 § Studiestartsstöd som betalats ut felaktigt eller med för högt belopp ska kunna återkrävas. Bestämmelserna om återkrav, ränta, avgifter och avskrivning i 5 kap. 1, 2 och 4–6 §§ studiestödslagen (1999:1395), bestämmelsen om återbetalning av inte utnyttjat studiestöd i 6 kap. 2 § samma lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till de bestämmelserna ska också tillämpas när det gäller studiestartsstöd.

Uppföljning och utvärdering

35 § Centrala studiestödsnämnden ska följa upp och utvärdera kommunens rekryteringsarbete enligt denna lag.

En kommun som väljer att använda studiestartsstödet ska dokumentera sitt rekryteringsarbete enligt denna lag och lämna sådana uppgifter om rekryteringsarbetet till Centrala studiestödsnämnden som behövs för uppföljningen och utvärderingen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om den dokumentation som ska göras och om vilka uppgifter som ska lämnas enligt andra stycket.

Övriga bestämmelser*Särskilda föreskrifter om studiestartsstöd*

36 § Följande bestämmelser om studiestöd i studiestödslagen (1999:1395) ska också tillämpas när det gäller studiestartsstöd:

- 5 kap. 6 a § om skyldighet att lämna uppgift om adress,
- 6 kap. 1 § om tillämpningen av lagen (1969:93) om begränsning av samhällsstöd vid arbetskonflikt,
- 6 kap. 3 § om att fordran på studiestöd inte kan överlåtas och inte få tas i anspråk genom utmätning,
- 6 kap. 3 a § om att Centrala studiestödsnämnden under vissa förutsättningar får besluta att studiestödet ska hållas inne eller lämnas med lägre belopp till dess ett slutligt beslut om rätt till studiestöd har fattats,
- 6 kap. 5 § om avrundning av belopp, och
- 6 kap. 12 § om preskription av fordran som avser återkrav av studiestöd.

Avgifter för administrativa kostnader

37 § Regeringen får meddela föreskrifter om att Centrala studiestödsnämnden får ta ut avgifter för sina administrativa kostnader i samband med återkrav av studiestartsstöd.

Ytterligare föreskrifter

38 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2017.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 15 §, 28 a kap. 6 §, 31 kap. 12 §, 50 kap. 6 §, 97 kap. 13 § och 98 kap. 9 § och rubriken närmast före 19 kap. 15 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Studiemedel och förmögenhet

Studiemedel och studiestartsstöd

19 kap.

15 §

Till beloppen enligt 11–14 §§ ska läggas studiemedel i form av studiebidrag, utom *den del* som avser tilläggsbidrag.

Till beloppen enligt 11–14 §§ ska läggas studiemedel i form av studiebidrag *enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) och studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd*, utom *de delar* som avser tilläggsbidrag.

28 a kap.

6 §¹

Sjukpenning i särskilda fall lämnas inte när den försäkrade

1. bedriver studier, för vilka han eller hon uppbär studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), eller

1. bedriver studier, för vilka han eller hon uppbär studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) *eller studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd*, eller

2. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd.

Sjukpenning i särskilda fall lämnas inte heller när den försäkrade deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program men är avstängd från rätt till aktivitetsstöd.

31 kap.

12 §

Rehabiliteringspenningen ska minskas med det belopp den försäkrade för samma tid får som

1. föräldrapenningsförmån,

2. sjukpenning,

3. sjukpenning eller livränta vid arbetsskada eller annan skada som avses i 40–44 kap. eller motsvarande ersättning enligt någon annan författning, dock endast till den del ersättningen avser samma inkomstbortfall som rehabiliteringspenningen är avsedd att täcka, eller

4. studiestöd enligt studiestöds-

4. studiestöd enligt studiestöds-

¹ Senaste lydelse 2015:119.

lagen (1999:1395) eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), dock inte till den del studiestödet är återbetalningspliktigt.

lagen (1999:1395), *studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd* eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), dock inte till den del studiestödet är återbetalningspliktigt.

Det som föreskrivs i första stycket gäller även för motsvarande förmån som lämnas till den försäkrade på grundval av utländsk lagstiftning.

50 kap.

6 §²

Vid tillämpning av 4 och 5 §§ ska med en person som förvärvsarbetar likställas

1. en studerande som får studiestöd enligt studiestödlagen (1999:1395) eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd, och

1. en studerande som får studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) *eller studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd* eller som endast på grund av bestämmelser om behovsprövning inte får studiestöd *eller studiestartsstöd*, och

2. en studerande som deltar i kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå och får utbildningsbidrag för den utbildningen.

97 kap.

13 §³

Med vissa andra inkomster enligt 2 § 6 avses följande:

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte ska tas upp som intäkt i inkomstlaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag, utom *den del* som avser tilläggsbidrag,

2. studiemedel i form av studiebidrag *enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) och studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd*, utom *de delar* som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad,

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, och

5. etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

² Senaste lydelse 2016:700

³ Senaste lydelse 2015:758.

Inkomster som avses i första stycket 2 och 3 och som i slutet av ett år betalas ut i förskott som hänförliga till nästföljande år ska beaktas för det senare året.

98 kap.

9 §⁴

Om den försäkrades beslut om slutlig skatt *eller* studiemedel i form av studiebidrag ändras efter det att slutligt bostadsbidrag bestämts och ändringen innebär att bostadsbidraget skulle ha varit högre eller lägre, ska ett nytt bostadsbidrag bestämmas, om den försäkrade begär det eller om Försäkringskassan självmant tar upp frågan.

Om den försäkrades beslut om slutlig skatt, *beslut om* studiemedel i form av studiebidrag *eller beslut om studiestartsstöd* ändras efter det att slutligt bostadsbidrag bestämts och ändringen innebär att bostadsbidraget skulle ha varit högre eller lägre, ska ett nytt bostadsbidrag bestämmas, om den försäkrade begär det eller om Försäkringskassan självmant tar upp frågan.

En fråga om nytt slutligt bostadsbidrag enligt denna paragraf får inte tas upp efter utgången av sjätte året efter det år beslutet om slutlig skatt avser eller sjätte året efter det att studiebidraget lämnades.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2017.

⁴ Senaste lydelse 2011:1434.

3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt propositionen Föreslagen lydelse
Kunskap i samverkan – för
samhällets utmaningar och stärkt
konkurrenskraft (prop.
2016/17:50)

11 kap. 34 §

Följande ersättningar i samband med studier ska tas upp:

1. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), och

2. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) ska inte tas upp. Detta gäller också

1. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för

– kortare studier om *funktionshinder*,

– kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med *funktionshinder*, och

– studier inom särskild utbildning för vuxna,

2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska, *eller*

3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.

– kortare studier om *funktionsnedsättning*,

– kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med *funktionsnedsättning*, och

2. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,

3. kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden, *eller*

4. *studiestartsstöd som betalas ut av Centrala studiestödsnämnden.*

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2017.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

4 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395)¹
dels att 4 kap. 22 § ska upphöra att gälla,
dels att 3 kap. 25 och 26 §§ och 4 kap. 13 § ska ha följande lydelse,
dels att punkt 16 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 25 a §, av följande lydelse.

Lydelse enligt propositionen Föreslagen lydelse
Kunskap i samverkan – för
samhällets utmaningar och stärkt
konkurrenskraft (prop.
2016/17:50)

3 kap. 25 §

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
4. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för

<ul style="list-style-type: none"> – kortare studier om <i>funktionshinder</i>, – kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med <i>funktionshinder</i>, och – studier inom särskild utbildning för vuxna, 	<ul style="list-style-type: none"> – kortare studier om <i>funktionsnedsättning</i>, – kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med <i>funktionsnedsättning</i>, och
---	--
5. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,
6. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, *eller*
7. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå.
6. ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
7. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, *eller*
8. *studiestartsstöd enligt lagen*

¹ Senaste lydelse av 4 kap. 22 § 2006:1457.

(2017:00) om studiestartsstöd.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbud eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högstskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

25 a §

Om tilläggsbidrag lämnas enligt 13 a och 13 b §§ denna lag och tilläggsbidrag kan lämnas för samma barn och för samma tidsperiod enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd ska bidragen samordnas så att sammanlagt högst ett tilläggsbidrag lämnas enligt båda lagarna för samma tidsperiod.

26 §

En studerande som tidigare har fått studiestöd enligt denna lag kan beviljas studiemedel bara om den studerande har

1. betalat fastställt årsbelopp enligt 4 kap. 7 §, som *skall* betalas före det kalenderår som de nya studiemedlen avser, och

2. betalat tillbaka så mycket av återkrävt studiestöd enligt 5 kap. att högst ett kalenderhalvårs återkrävt studiestöd återstår att betala.

1. betalat fastställt årsbelopp enligt 4 kap. 7 §, som *ska* betalas före det kalenderår som de nya studiemedlen avser, och

2. betalat tillbaka så mycket av återkrävt studiestöd enligt 5 kap. *eller återkrävt studiestartsstöd enligt 34 § lagen (2017:000) om studiestartsstöd* att högst ett kalenderhalvårs återkrävt studiestöd *eller studiestartsstöd* återstår att betala.

Om det finns synnerliga skäl, får studiemedel beviljas trots bestämmelsen i första stycket.

Lydelse enligt propositionen   Föreslagen lydelse
Kunskap i samverkan – för
samhällets utmaningar och stärkt
konkurrenskraft (prop. 2016/17:50)

4 kap.
13 §

Årsbeloppet får sättas ned

1. om låntagaren tar emot studie-
hjälp eller studiemedel,

2. om låntagaren fullgör en längre grundutbildning än 60 dagar enligt
lagen (1994:1809) om totalförsvarspålikt eller fullgör utbildning till
reserv- eller yrkesofficer, eller

3. om det i något annat fall finns synnerliga skäl.

1. om låntagaren tar emot studie-
hjälp, studiemedel, eller studie-
startsstöd,

16.

16.² Utöver det som anges i
8 kap. 6 § första stycket 1 studie-
stödslagen (1973:349), i lydelsen
efter den 31 december 1988, får
årsbeloppet sättas ned också om
den återbetalningsskyldige tar
emot studiestartsstöd. Utöver det
som anges i punkt 2 e i över-
gångsbestämmelserna till lagen
(1988:877) om ändring i studie-
stödslagen (1973:349) får rege-
ringen eller den myndighet rege-
ringen bestämmer meddela före-
skrifter om att preliminär och
slutlig avgift får sättas ned också
om den återbetalningsskyldige tar
emot studiestartsstöd.

I stället för vad som anges i 8 kap. 6 § första stycket 2 studiestödslagen
(1973:349), i lydelsen efter den 31 december 1988, får årsbeloppet sättas
ned preliminärt om låntagarens inkomst under betalningsåret kan
beräknas bli väsentligt lägre än den inkomst efter vilken årsbeloppet har
beräknats. Om årsbeloppet har beräknats till en tjugondel av låneskulden
eller lägst femton procent av prisbasbeloppet enligt punkt 14, får
årsbeloppet sättas ned preliminärt till fyra procent av låntagarens
beräknade inkomst under betalningsåret. Nedsättningen gäller i avvaktan
på att underlaget för att ta ut skatt eller avgift för betalningsåret fastställs.
Det preliminära årsbeloppet ska grunda sig på den uppgift om beräknad
inkomst som låntagaren lämnar i ansökan om nedsättning.

Efter det att underlaget för att ta
ut skatt eller avgift för betalnings-

Efter det att underlaget för att ta
ut skatt eller avgift för betalnings-

² Senaste lydelse 2015:941.

året har fastställts ska ett slutligt årsbelopp fastställas. Beloppet ska motsvara fyra procent av låntagarens sammanlagda överskott av inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital. Det slutliga årsbeloppet kan dock högst bestämmas till det belopp som fastställts enligt *punkten* 14. Som fastställt underlag gäller beslut om slutlig skatt i första instans.

Om det preliminära årsbeloppet är lägre än det slutliga årsbeloppet, ska mellanskillnaden betalas i efterhand som ett resterande slutligt årsbelopp. Regeringen meddelar föreskrifter om att låntagaren dessutom ska betala en tilläggsavgift.

Om det preliminära årsbeloppet är högre än det slutliga årsbeloppet, ska det överskjutande beloppet inte betalas ut till låntagaren utan i stället räknas av från lånet.

året har fastställts ska ett slutligt årsbelopp fastställas. Beloppet ska motsvara fyra procent av låntagarens sammanlagda överskott av inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital. Det slutliga årsbeloppet kan dock högst bestämmas till det belopp som fastställts enligt *punkt* 14. Som fastställt underlag gäller beslut om slutlig skatt i första instans.

-
1. Denna lag träder i kraft den 2 juli 2017.
  2. Den upphävda paragrafen gäller dock fortfarande för studiemedel som lämnats för tid före den 1 januari 2018.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs att lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bostadsbidrag enligt socialförsäkringsbalken lämnas med följande avvikelse.

Vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten enligt 97 kap. 2 och 13 §§ socialförsäkringsbalken ska studiebidrag enligt studiestödslagen (1999:1395) ingå med 80 procent.

Föreslagen lydelse

Vid beräkning av den bidragsgrundande inkomsten enligt 97 kap. 2 och 13 §§ socialförsäkringsbalken ska studiebidrag enligt studiestödslagen (1999:1395) och *studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd* ingå med 80 procent.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2017.

¹ Senaste lydelse av lagen 2010:1290.